

**Силабус
освітнього компоненту ПО 19**

Транспортне підприємництво

Назва дисципліни:	Транспортне підприємництво
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна програма:	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=766
Рік навчання:	4
Семестр:	7 (осінній)
Обсяг освітнього компоненту	5 кредитів (150 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	Економіки і підприємництва
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Левченко Ярослава Сергіївна, PhD, доцент
Контактний телефон:	0665784443
E-mail:	slavalevcenko1984@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Мета вивчення є вироблення розуміння студентами економічних спеціальностей основних економічних явищ, а також особливостей прояву економічних законів провадження підприємницької діяльності на підприємствах автомобільного транспорту.

Предмет: теоретичні та методологічні основи, методичні положення транспортного підприємництва на сучасному етапі.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є забезпечення у здобувачів освіти:

знань:

транспортні послуги та їх класифікація, класифікація підприємств, організаційно-правові форми господарювання юридичних осіб, порядок утворення та ліквідації підприємства, організаційно-виробнича структура АТП, показники якості транспортних послуг, ринкові стандарти якості, умови створення підприємства, статутний фонд підприємства та порядок його утворення, державна реєстрація і статут підприємства, відповідальність суб'єктів підприємництва, припинення підприємницької діяльності, бізнес-

план, структура основного капіталу АТП, поняття витрат у АТП, види норм і нормативів праці АТП, планування собівартості перевезень (робіт і послуг) на автотранспортних підприємствах, методика складання кошторису, облік і калькулювання собівартості перевезень, облік матеріальних витрат, система оподаткування, бізнес культура провадження підприємницької діяльності на підприємствах автомобільного транспорту.

умінь:

обґрунтовувати вид і організаційно-правову форму АТП при його створенні; ідентифікувати найбільш ефективну організаційну структуру управління АТП; здійснювати облік, нараховувати амортизацію, оцінювати вартість основних виробничих фондів; проводити нормування та оцінювати ефективність використання оборотних фондів АТП; планувати продуктивність праці персоналу АТП; застосовувати форми та системи оплати праці для нарахування заробітної плати персоналу АТП; скласти калькуляцію собівартості перевезень вантажів і пасажирів автомобільним транспортом, і розробляти напрями її зменшення; обґрунтовувати тарифи на перевезення та цінову політику АТП; розраховувати фінансовий результат діяльності АТП та оцінювати її ефективність; визначати потенційну ефективність вкладень при розробці відповідних інвестиційних проектів на АТП.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ПО23«Виробнича практика».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК13*. Здатність організувати та здійснювати підприємницьку діяльність у транспортній сфері.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН23*. Вміти організувати та здійснювати підприємницьку діяльність у транспортній сфері.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК. Вступ до транспортного підприємства	2	1
	ПР. Характеристика товару (послуги) та оцінка ринку збуту	1	
	СР. ТРАНСПОРТ ЯК ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ. ТРАНСПОРТ, ЯК БІЗНЕС-ІДЕЯ	2	8
2	ЛК. Транспортне підприємство як господарський суб'єкт	2	0,5
	ПР. Конкуренція та Стратегія маркетингу. Розрахунок потреби в основних фондах	2	0,5
	СР. АВТОТРАНСПОРТНІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ	5	8
3	ЛК. Якість послуг транспорту	2	0,5
	ПР. Розрахунок поточних витрат надання послуг	1	0,5
	СР. ОСНОВНІ ВИРОБНИЧІ ФОНДИ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ	4	8
4	ЛК. Організація, заснування, функціонування і регулювання підприємницької діяльності в Україні	4	0,5
	ПР. Організаційний план	2	0,5
	СР. ОБОРОТНІ ЗАСОБИ АВТОПІДПРИЄМСТВА	6	8
5	ЛК. Класифікація витрат	2	0,5
	ПР. Оцінка ризику та страхування	1	0,5
	СР. НЕМАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ ТА АКТИВИ	3	8
6	ЛК. Собівартість перевезень	2	1
	ПР. Стартовий капітал підприємства	1	0,5
	СР. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ОПЛАТА ЙОГО ПРАЦІ	3	8
7	ЛК. Кошторис витрат	2	0,5
	ПР. Визначення змінних і постійних витрат транспортного підприємства	1	0,5
	СР. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА НА ТРАНСПОРТІ	3	8
8	ЛК. Аналіз собівартості послуг	2	0,5
	ПР. . Калькуляція собівартості продукції	1	0,5
	СР. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТРАНСПОРТІ	3	8
9	ЛК. Облік витрат на виконання робіт і послуг	4	0,5
	ПР. Баланс доходів і витрат підприємства. Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства	2	0,5
	СР. ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ	5	8
10	ЛК. Система оподаткування України. Облік податку на додану вартість	8	0,5
	ПР. Заповнення бланків бухгалтерської звітності	4	
	СР. АНАЛІЗ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	10	8
Усього за семестр ЛК		32	6

Усього за семестр ПР	16	4
Усього за семестр СР	42	80
Підготовка та складання екзамену	30	30
Курсова робота	30	30
УСЬОГО за дисципліною	150	150

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: за бажанням здобувачів освіти рекомендовано пройти курс «Як будувати бізнес он-лайн» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CXID101+2021_T1/course/

Методи навчання:

- 1) метод перевернутого класу (flipped classroom)
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні - інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття,

невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх аудиторних занять

2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, семінари, практичні);

- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;
- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 60 балів, що відповідає за національною шкалою «3»);

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 60 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E - оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності, в т.ч. успішне закінчення курсу «Як будувати бізнес он-лайн» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CXID101+2021_T1/course/ – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89		B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79	Добре	C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
67-74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- курсова робота повинна бути захищена не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила

академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

– у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;

– списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

1.1. Yaroslava Levchenko, Igor Britchenko, Natalia Opryshko. Transport entrepreneurship. Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria, 2023, 176 p.

1.2. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 308 с.

1.3. Дмитрієв І.А. Економіка і бізнес: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко, І.Ю. Шевченко. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 316 с.

1.4. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: Стиль-Издат, 2017. - 632 с.

1.5. Макаренко С.М., Олійник Н.М. Бізнес-планування: навч. посіб. / С.М. Макаренко, Н.М. Олійник. – Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. – 224 с.

2. Допоміжна література

2.1 Дмитрієв І.А. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: монографія / І.А. Дмитрієв, А.О. Близнюк, В.Ю. Онісіфорова. – Харків: ХНАДУ, 2014. - 216 с.

2.2 Біліченко В.В. Виробничо-технічна база підприємства автомобільного транспорту: Навчальний посібник / Біліченко В.В., Крещенецький В.Л., Романюк С.О., Смирнов Є.В. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 182 с.

3. Інформаційні ресурси

3.1. Закон України «Про акціонерні товариства» редакція від 09.12.2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

3.2 Підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації (нова редакція) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.kharkivoda.gov.ua/uk/article/view/id/1015/>

3.3 Karpenko O., Kovalchuk S., Shevchuk O. Prospects on Ukrainian logistics market orientation for international customers. Journal of Sustainable Development

of Transport and Logistics, [S.l.], v. 1, n. 1, p. 27-33, dec. 2016.
<http://jsdtl.sciview.net/index.php/jsdtl/article/view/12>

3.4 Popovych P., Shyriaieva S., Selivanova N. Analysis of the interaction of participants freight forwarding system. Journal of Sustainable Development of Transport and Logistics, [S.l.], v. 1, n. 1, p. 16-22, dec. 2016.
<http://jsdtl.sciview.net/index.php/jsdtl/article/view/10>

3.5 Електронний ресурс: <https://i.factor.ua/law-312/>

4. Додаткові джерела:

4.1. дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=766>

4.2. https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+CXID101+2021_T1/course/
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IZ+SECS101+2021_T3/course/

Розробник

силабусу навчальної дисципліни

Ярослава ЛЕВЧЕНКО

Гарант освітньо-професійної
програми

Валентина НЕСТЕРЕНКО

Завідувач кафедри

Оксана ДМИТРИЄВА